

7. Лукьянчук Е.О. Правовые и организационные аспекты социальной работы с осужденными, отбывающими наказание в виде лишения свободы: дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Лукьянчук Елена Олеговна. – Вологда, 2007. – 203 с.
8. Социальная работа: уч. посібник / под ред. В.И. Курбатова – 2-е изд. – Рн/Д.: Феникс, 2003. – 568 с.
9. Семигіна Т. Соціальні працівники: як їх навчати / Т. Семигіна // Соціальна політика і соціальна робота. – 2002, № 1 (21). – С. 114-120.
10. Бех В.П. Цілісність соціальної роботи: методологічні, теоретичні та праксеологічні аспекти / В.П. Бех // Соціальна робота в Україні на початку ХХІ століття: проблеми теорії та практики: Матеріали доповідей на Міжнародній науково-практичній конференції 29-31 жовтня 2002 року. – К., 2002. – С. 25-40.
11. Соціальна робота: технологічний аспект / за заг. ред. проф. А.Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2004. – 364 с.
12. Основы социальной работы: учебник / Отв. ред. П.Д. Павленок. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 395 с.
13. Ягунов Д.В. Пенітенціарна система України: історичний розвиток, сучасні проблеми та перспективи реформування: монографія / Д.В. Ягунов // Державна пенітенціарна служба України. – 4-те вид; перероб. та доп. – Одеса: Фенікс, 2011. – 178 с.

УДК 343.77

ПІДСТАВИ ТА УМОВИ ВІДМЕЖУВАННЯ УМИСНОГО ЗНИЩЕННЯ АБО ПОШКОДЖЕННЯ МАЙНА ВІД ОКРЕМИХ СУМІЖНИХ СКЛАДІВ ЗЛОЧИНІВ

Миرونюк С.А., здобувач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

У статті визначені підстави та умови відмежування умисного знищення або пошкодження майна від окремих суміжних складів злочинів, окреслені напрямки удосконалення кримінального законодавства.

Ключові слова: умисне знищення та пошкодження майна, суміжні склади злочинів, підстави та умови відмежування складів злочинів.

Миرونюк С.А. ОСНОВАНИЯ И УСЛОВИЯ ОТГРАНИЧЕНИЯ УМЫШЛЕННОГО УНИЧТОЖЕНИЯ ИЛИ ПОВРЕЖДЕНИЯ ИМУЩЕСТВА ОТ ОТДЕЛЬНЫХ СМЕЖНЫХ СОСТАВОВ ПРЕСТУПЛЕНИЙ / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина

В статье определены основания и условия отграничения преднамеренного уничтожения или повреждения имущества от отдельных смежных составов преступлений, очерчены направления усовершенствования криминального законодательства.

Ключевые слова: преднамеренное уничтожение и повреждения имущества, смежные составы преступлений, основания и условия отграничения составов преступлений.

Mironyuk S.A. GROUNDS AND TERMS OF INTENTIONAL ELIMINATION OR DAMAGE OF PROPERTY FROM SEPARATE CONTIGUOUS COMPOSITIONS OF CRIMES / Dnepropetrovsk state university of internal affairs, Ukraine

In the article certain grounds and terms of intentional elimination or damage of property are from separate contiguous compositions of crimes and offences, outlined directions of improvement of criminal legislation.

Key words: intentional elimination and damages of property, contiguous compositions of crimes, foundation and condition of compositions of crimes.

Слід зазначити, що підставами відмежування умисного знищення або пошкодження майна від суміжних складів злочинів є передусім предмет та спосіб вчинення злочину.

Відповідно предметом злочинів проти власності, пов'язаних із його знищенням чи пошкодженням, може бути будь-яке майно, окрім певного його видів, знищення чи пошкодження яких визначено законом спеціальним видом знищення чи пошкодження чужого майна. До таких видів знищення чи пошкодження майна відносять знищення (руйнування) чи пошкодження (зіпсуття) таких видів майна як, зокрема: об'єкти, що мають важливе народногосподарське чи оборонне значення (ст.113), релігійні споруди та культові будинки (ст.178), релігійні святині (ст.179), лісові масиви або зелені насадження (ст.245), дерева і чагарники у лісах, лісові насадження (ст.246), території, взяті під охорону держави, та об'єкти природи заповідного фонду (ст.252), радіоактивні матеріали (ст.265), шляхи сполучення, споруди на них, рухомий склад або судна, засоби зв'язку чи сигналізації (ст.277), магістральні нафто-, газо- та нафтопродуктопроводи, відводи від них, а також технологічно пов'язані з ними об'єкти, споруди, засоби автоматики, зв'язку, сигналізації (ст.292), пам'ятки історії або культури (ст.298), Державний прапор України (ст.338), майно, що належить працівникові правоохоронного органу, службовій особі чи громадянину, який виконує громадський обов'язок, судді, народному засідателю, присяжному, захиснику, представнику особи або їх близьким родичам (ст.ст.347, 352, 378, 399), офіційні документи, штампи, печатки (ст.357), кабельна, радіорелейна, повітряна лінії зв'язку, проводове мовлення або споруда чи обладнання, які входять до їх складу (ст.360), військове майно (ст.ст.411, 412) [1].

За певних обставин знищення чи пошкодження такого майна має додатково кваліфікуватися за ст.ст.194 та 196. Наприклад, це може мати місце в разі, коли знищення чи пошкодження спеціального виду майна здійснюється шляхом підпалу, вибуху чи іншим загальнонебезпечним способом і такий спосіб не передбачено як кваліфікуючу ознаку знищення чи пошкодження такого майна, а саме діяння є менш небезпечним, ніж злочин, передбачений ч.2 ст.194. Якщо ж зазначені способи визначено законом обтяжуючої знищення чи пошкодження спеціального виду майна обставиною, то вчинене слід кваліфікувати лише за статтею КК, яка передбачає відповідальність за його знищення чи пошкодження навіть за умови, що санкція цієї статті (наприклад, санкція ч.2 ст.252) є менш суворого, ніж санкція ч.2 ст.194.

У ряді випадків умисне знищення чи пошкодження спеціального виду майна слід розглядати як злочин проти власності і кваліфікувати лише за ст.194. Таку правову оцінку вчинене має отримувати тоді, коли відсутні певні ознаки (спеціальні мета, наслідки тощо якими закон пов'язує наявність спеціального складу знищення чи пошкодження майна. Так, умисне руйнування або пошкоджені шляхів сполучення, споруд на них, рухомого складу або суден, засобів зв'язку чи сигналізації, якщо воно не спричинило і не могло спричинити аварію поїзда чи судна, не порушило нормальну роботу транспорту, не створило небезпеки для життя людей чи настання інших тяжких наслідків, слід кваліфікувати не за ст.277, а за ст.194 (за умови, що воно заподіяло шкоду у великих розмірах). За ст.194 (за тієї ж умови), а не за ст.360, має кваліфікуватися умисне пошкодження кабельної, радіорелейної, повітряної ліній зв'язку, проводового мовлення або споруди чи обладнання, які входять до їх складу, якщо воно не спричинило тимчасового припинення зв'язку [2, 415-416].

Окремої уваги заслуговує питання визначення як предмету злочину передбаченого статтею 194 КК – транспортного засобу. Існує спеціальна норма ст.277 КК якою передбачено кримінальну відповідальність за умисне руйнування або пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів, хоча в диспозиції цієї статті вживається назва «рухомий склад», на необхідності ідентичного розуміння цих понять вказують і співавтори науково-практичних коментарів КК України [2, 416; 3, 471; 4, 503] на основі тлумачення норм Закону України «Про автомобільний транспорт» [5]. Ми підтримуємо думку докторів наук М.І. Мельника та М.І. Хавронюка, які вважають, що за відсутності певних ознак спеціальної мети, наслідків, умисне пошкодження рухомого складу транспорту, якщо воно не порушило нормальну роботу транспорту, не створило небезпеки для життя людей чи настання інших тяжких наслідків, слід кваліфікувати не за ст.277, а за ст.194 (за умови, що воно заподіяло шкоду у великих розмірах) [2, 213]. Якщо проаналізувати дані офіційної статистики показників злочинності в Україні, то за останніх десять років, умисне знищення або пошкодження транспортних засобів, як чужого майна з мотивів помсти або як спосіб чи наслідок вчинення злочину, що як мінімум завдало шкоду у великих розмірах, або вчинене шляхом підпалу, вибуху виявляються у 25% випадків вчинення злочину, передбаченого ст.194 КК [6]. І кожен раз процес розслідування даного злочину ставить питання необхідності правильної кваліфікації (розмежування), наприклад умисного

знищення транспортного засобу шляхом підпалу, вибуху або іншим загальнонебезпечним способом (ч.2 ст.194 КК) та умисного руйнування (по-сутті – знищення) рухомого складу транспортного засобу, що створило небезпеку для життя людей чи настання інших тяжких наслідків. Адже в даному випадку поняття «діяння загальнонебезпечним способом» і «створення небезпеки життя людей» мають однаковий зміст. Так, наприклад, *Кіровським районним відділом міліції ДГУ УМВС України в Дніпропетровській області було порушено кримінальну справу за ч.2 ст.194 КК України відносно гр.-на Крикуна А.В., який діючи у співучасті з гр.-ном Ступко П.В. 13.07.2009 року о 02 год. 30 хв. біля приватного будинку по вул. Боголюбова, 16 м. Дніпропетровська здійснив підпал вантажного автомобіля ВОЛЬВО, що належав на праві власності гр.-ну Стеценко Л.Д. В процесі розслідування справи було з'ясовано, що мотивом такої дії гр.-на К. стала помста гр.-ну С. за нерівноцінний розподіл спільного раніше бізнесу, в результаті чого пожежа автомобіля мала наслідок його згорання та згорання належних йому підсобних приміщень і завдала гр.-ну С. майнову шкоду в особливо великих розмірах. Дії гр.-на К. були кваліфіковані як умисне знищення чужого майна, що вчинено шляхом підпалу та заподіяло майнову шкоду в особливо великих розмірах за ч.2 ст.194 КК та матеріали справи були направлені для розгляду до суду. 20.09. 2009 року Кіровським районним судом м. Дніпропетровська матеріали кримінальної справи були розглянуті та дії гр.-на К. були перекваліфіковані за ч.1 ст.277 КК як умисне пошкодження рухомого складу транспортного засобу, що спричинило небезпеку для життя людей та було накладено штраф у 1700 грн. Вирок суду було оскаржено потерпілим С. до апеляційної інстанції, в результаті чого Апеляційний суд Дніпропетровської області відмінив рішення вищестоящого суду та притягнув гр.-на К. до кримінальної відповідальності за ч.2 ст. 194 КК, змінивши вирок суду на позбавлення волі на 6 років [7].*

Цей приклад та інші результати судової кримінальної практики вказують на недосконалість ст.277 КК, що має наслідком порушення прав і свобод громадян, принципів кримінального судочинства, призводить до зловживання посадових осіб органів кримінальної юстиції, викликає відчуття несправедливості, упередженості та бездієвості правосуддя. У зв'язку з цим пропонуємо виключити з ст.277 КК України як предмет злочину - «рухомий склад та судна», обмежившись їх закріпленням в загальній нормі ст.194 КК, а предметом злочину ст.277 КК визначити лише комунікаційні об'єкти – «шляхи сполучення, споруди на них, засоби зв'язку, сигналізації, забезпечення безпеки руху та ін.»

Схожої думки притримується російський кримінолог, професор А.И. Чучаєва, яка відзначає, що предметом ст.267 КК РФ, яка передбачає відповідальність за руйнування транспортних засобів, шляхів сполучення, сигналізації, зв'язку та іншого транспортного обладнання не можуть бути автомобіль та інший механічний транспортний засіб. На її думку пошкодження транспортних засобів, знищення або пошкодження іншого майна, якщо це діяння по своїм об'єктивним ознакам не може привести до порушення роботи транспорту повинно мати наслідок настання відповідальності за умисне знищення або пошкодження чужого майна [8, 666].

Певні сумніви викликає питання про те, чи може бути предметом умисного знищення або пошкодження інтелектуальна власність. Тут слід виходити з нормативно закріпленого поняття права інтелектуальної власності, яке визначено в ст.418 ЦК України як право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом. Відповідно до ст.420 ЦК об'єктами права інтелектуальної власності є: літературні та художні твори; комп'ютерні програми; компіляції даних (бази даних); виконання; фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення; наукові відкриття; винаходи, корисні моделі, промислові зразки; компоновання (топографії) інтегральних мікросхем; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення; комерційні тасмниці [9]. Тому якщо розглядати як об'єкт інтелектуальної власності, наприклад, написану але не видану книгу або незапатентований винахід чи комп'ютерну програму (чи інший продукт), то їх статус визначається з урахуванням вимог авторського права, яке дає нам певні категорії для визначення її потенційної вартості. Умисне знищення або пошкодження, наприклад, матеріального носія з інформацією, яка є інтелектуальною власністю, можна кваліфікувати за ст.194 КК. Як вірно зазначає Нікітіна Є.В., що саме наявність матеріального носія дозволяє підтвердити позицію, що об'єкти авторського права і суміжних прав не можуть бути визнанні предметом умисного знищення чужого майна

[10, 14]. Що стосується такого об'єкту інтелектуальної власності як комп'ютерна інформація та програма, то у випадку її умисного знищення відповідальність настає за спеціальною нормою ст.261 КК як «втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж, що призвело до втрати інформації».

Підставою відмежування умисного знищення або пошкодження майна від суміжних складів злочинів, як було зазначено вище, є спосіб вчинення злочину. Так, прикладом умисного знищення чи пошкодження чужого майна, як способу вчинення іншого злочину є вимагання. В спеціальних дослідженнях, присвячених проблемам кваліфікації вимагання, відмічається, що одним із самих поширених способів залякування потерпілого при вимаганні є погроза умисного пошкодження або знищення майна жертви або близьких їй осіб [11, 97]. Фахівці наводять дані про те, що в 12% справ вимагання було поєднано з умисним знищенням або пошкодженням чужого майна (як правило шляхом підпалу автомобіля, будівлі, засобів виробництва та ін.) [12, 34]. В даному разі погроза пошкодження чи знищення майна, а так само пошкодження або знищення майна, хоча і свідчать про посягання на відносини власності, однак є способом вчинення більш суспільне небезпечного і тяжкого злочину, яким є вимагання, порівняно з умисним знищенням або пошкодженням майна. Так, погроза знищення чи пошкодження майна при вимаганні посягає на відносини власності, але визначальними для кінцевої кваліфікації діяння є відносини власності, яким завдається шкода в результаті акту вимагання [13, 56–59]. Таким чином вимагання, поєднане з пошкодженням чи знищенням майна кваліфікується за ч.2 ст.189 КК України, навіть якщо знищення чи пошкодження майна не завдало шкоди у великих розмірах. Для кваліфікації вимагання за ч.2 ст.189 КК достатньо встановити, що мало місце безпосередньо пов'язане з майновою вимогою протиправне приведення певного майна у непридатність. В той же час, умисне знищення або пошкодження чужого майна за обтяжуючих наслідків (ч.2 ст.194 КК України – підпалу, вибуху чи іншим загальнонебезпечним способом, або заподіяло майнову шкоду в особливо великих розмірах, або спричинило загибель людей чи інші тяжкі наслідки), вчинене у процесі вимагання з метою примусити потерпілого виконати пред'явлену вимогу про передачу цього майна чи права на нього, слід кваліфікувати за сукупністю злочинів, передбачених відповідною частиною ст.189 і ч.2 ст.194 КК України.

В іншому випадку умисне знищення чи пошкодження чужого майна є одним із способів вчинення хуліганства, вірніше можна сказати є наслідком хуліганських дій. Відповідь на питання як кваліфікувати хуліганські дії, що призвели до умисного знищення або пошкодження майна? ми в нормах кримінального законодавства не знайдемо, а тому судова практика щодо цього має різні підходи, які базуються на доктринальному або неофіційному тлумаченні кримінально-правових норм. Так, яскравим прикладом судової практики щодо застосування норм кримінального права в цій сфері є наступний. Неповнолітні Г., П. та Б. перебуваючи в стані сп'яніння, незаконно заволоділи транспортним засобом (автомобілем Пежо 407), яке належало гр.-ну С. з метою прийняти участь в незаконному масовому змаганні в русі автомобілів на швидкість на території міста Дніпропетровськ (так званому «стрітресінгу»). Приймаючи участь у черговому заїзді на швидкість неповнолітні Г., П. та Б. по черзі умисно неодноразово наїжджали на перепони в русі, створювали загрозу безпеки руху інших транспортних засобів, пошкоджували автомобіль шляхом наїзду на кущі, чагарники, що в результаті привело до зупинки автомобіля. Після чого вказані особи, використовуючи підручні засоби (дерев'яні палки), розбили скло та кузов автомобіля, чим завдали шкоди на суму 125 тис. грн. За вироком суду їх було притягнуто до відповідальності за сукупністю статей: ч.3 ст.289 КК – незаконне заволодіння транспортним засобом, вартість якого у двісті п'ятдесят раз перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян; ч.2 ст.296 КК – хуліганство вчинене групою осіб; ч.1 ст.194 КК – умисне пошкодження чужого майна, що заподіяло шкоду у великих розмірах [7]. На нашу думку це рішення суду є яскравим прикладом вірного застосування норм кримінального законодавства.

Цей приклад та аналіз судової практики взагалі показує, що відмежування хуліганства від умисного знищення або пошкодження майна слід здійснювати з урахуванням суб'єктивних та об'єктивних ознак вчиненого. Якщо знищення чи пошкодження чужого майна вчинено не з хуліганських, а з інших мотивів (наприклад, з ревнощів) і при цьому не було допущено порушення громадського порядку, то такі дії підлягають кваліфікації тільки за умисне знищення чи пошкодження майна. У разі реальної сукупності хуліганства та знищення або пошкодження чужого майна у великих розмірах, як у нашому випадку, або за обставин,

передбачених ч.2 ст.194 КК України, ці дії кваліфікуються за відповідними частинами статей 296 та 194 КК України [14, 170–178].

У деяких випадках умисне знищення чи пошкодження майна вчинюється як спосіб приховання іншого злочину. Так, результати вивчення матеріалів 150 кримінальних справ за злочини проти власності показали, що 8% випадків вчинення крадіжок та привласнення, розтрата або заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем, ці злочини супроводжувались умисним знищенням або пошкодженням майна, як способу їх приховання. Усі ці дії утворюють сукупність злочинів і кваліфікуються як крадіжка та знищення чи пошкодження майна за статтями 185–191, 194 КК України [15]. Крадіжка і знищення чужого майна кваліфікуються за сукупністю злочинів лише тоді, коли знищено було інше, не викрадене майно. Якщо ж винна особа знищує те майно, яке вона викрала (як майнові докази), то її дії кваліфікуються тільки як крадіжка. Пошкодження майна з метою присвоєння частин ушкодженого майна повинно кваліфікуватися не як пошкодження, а як крадіжка майна [16, 152].

У більшості ж випадків, про що було вказано вище, умисне знищення чи пошкодження майна є способом вчинення інших злочинів, що мають різні об'єкти посягання та містяться в різних розділах КК України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III / Відомості Верховної Ради України. – 2001. - №25-26. - Ст.131 (зі змінами та доповненнями станом на 04.11.2011 р.) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>.
2. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – К.: Юрид. думка, 2009. – 1236 с.
3. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: у 2 т. – Т. 1 / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – [3-тє вид., переробл. та допов.]. – К.: Алерта; КНТ; Центр учбової літератури. – 2009. – 964 с.
4. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України: у 2 т. – Т. 2 / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. – [3-тє вид., переробл. та допов.]. – К.: Алерта; КНТ; Центр учбової літератури. – 2009. – 624 с.
5. Про автомобільний транспорт: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2344-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. № 22. - Ст.105.
6. Огляд даних судової статистики про роботу місцевих та апеляційних судів України в 2006 – 2010 рр./ Управління організації роботи з ведення судової статистики, діловодства та архіву судів Державної судової адміністрації України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.court.gov.ua/sudova_statystyka/ogdan0610.
7. Архівні матеріали діяльності судів загальної юрисдикції Дніпропетровської області у 2009 році // Архів Апеляційного суду Дніпропетровської області. – 2009. – Т.2. – 425 с.
8. Уголовное право России. Учебник для вузов. Том.2. особенная часть. / Под ред. А.Н. Игнатова, Х.Д. Аликперова и Э.Ф. Побегайло. М.: Норма.2001. – 1045 с.
9. Цивільний кодекс України 16 січня 2003 року № 435-IV / Відомості Верховної Ради України. – 2003. № 40-44. – Ст.356 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page4>.
10. Никитина Е.В. Уголовная ответственность за умышленное уничтожение или повреждение имущества: автореф. дисс. на соиск. науч. степени канд.наук: спец. 12.00.08 „Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право”/ Е.В. Никитина; Ростовский юридический институт. – Ростов на Дону. – 2000. – 21 с.
11. Шевцов Ю.Л. Уголовно-правовая борьба с вымогательством личного имущества: диссер.... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 /Юрий Леонидович Шевцов. - Минск, 1992. – 196 с.

12. Шпаковский С.Н. Насилие как способ совершения вымогательства: дисс. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Сергей Николаевич Шпаковский. – Челябинск, 1999. – 203 с.
13. Женунтій В. Особливості кваліфікації протиправних діянь, що спричинили знищення або пошкодження майна / В. Женунтій, Л. Шестопалова // Право України. – 2004. – № 3. – С. 56–59.
14. Налуцишин В.В. Кримінальна відповідальність за хуліганство (ст. 296 КК України): дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Налуцишин Віктор Володимирович. – К., 2007. – 266 с.
15. Про практику застосування судами України законодавства у справах про розкрадання державного та колективного майна: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 верес. 1981 р. № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0007700-81>.
16. Плютина Е. М. Уничтожение или повреждение имущества: проблемы квалификации и соотношения со смежными составами преступлений (по материалам судебной практики Краснодарского края): дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Плютина Елена Михайловна. – Краснодар, 2005. – 199 с.

УДК 343.292 (477)

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ПОМИЛУВАННЯ В УКРАЇНІ

Мищенко А.Д., аспірант

Інститут економіки і права

Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди

У статті обґрунтовується необхідність здійснення аналізу помилування в Україні в різні історичні періоди. Робиться висновок про необхідність дослідження інституту помилування як одного з прадавніх правових інститутів.

Ключові слова: аналіз, помилування, розвиток, етапи.

Мищенко А.Д. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ПОМИЛОВАНИЯ В УКРАИНЕ / Харьковский национальный педагогический университет им. Г.С. Сковороды, Украина

В статье обосновывается необходимость проведения анализа помилования в Украине в разные исторические периоды. Делается вывод о необходимости исследования института помилования как одного из древнейших правовых институтов.

Ключевые слова: анализ, помилование, развитие, этапы.

Mischenko A.D. RETROSPECTIVE ANALYSIS OF THE PARDONING IN UKRAINE / Kharkiv national pedagogical university named after G.S. Skovoroda, Ukraine

The article is dedicated to analysis of the pardoning in Ukraine on different historical periods. The conclusion concerning appropriateness of its research as an ancient law institute carried out.

Key words: analysis, pardoning, development, periods.

Важливо наголосити, що навіть у найстародавнішому кримінальному законодавству були відомі обставини, які звільняють від покарання, тому інститут помилування вважається одним із прадавніх правових інститутів. Виникненню помилування передувало право потерпілого пробачити свого кривдника. Науковці вважають, що помилування як звільнення від покарання існує на землі не менше чотирьох тисяч років. Принаймні згадка про помилування відноситься до ХХ століття до н.е. і міститься у єгипетському папірусі Берлінського музею, з якого можна дізнатися, що єгиптянин Синухе служив в армії фараона, а потім дезертирував. Довгий час переховуючись у Сирії Синухе захотів повернутися на батьківщину, фараон Сенусерет I не лише дозволив біглому воїну повернутися, але і пробачив його, хоча за подібну провину накладалося суворе покарання.